

LEKCJE O CZŁOWIEKU
Klasyka na nowo odczytana

MIGRENA, CHORE NERWY, MELANCHOLIA

Z czym zmagali się bohaterowie *Lalki*?

DR MARTA CHOJNACKA-KURAS

W wykładzie patrzę na *Lalkę* B. Prusa od strony medycznej, tj. przez pryzmat zawartego w tej szkolnej lekturze słownictwa dotyczącego chorób fizycznych i psychicznych. Zobaczymy, na co chorują główni bohaterowie powieści, jakie choroby dostrzegają w swoim bliskim otoczeniu i szerzej – w społeczeństwie. Celem wykładu jest także odpowiedź na pytanie, jak te choroby są w książce Prusa przedstawione, co mówią o stanie polskiego społeczeństwa i człowieka jako takiego w II połowie XIX w. Przenoszę także *Lalkę* do naszego tu i teraz i zastanawiam się nad tym, jak dziś dolegliwości panny Izabelli Łęckiej i kondycja psychiczna Stanisława Wokulskiego są z jednej strony klasyfikowane i opisywane przez medycynę, z drugiej zaś – postrzegane i opisywane w języku ogólnym przez nas samych.

PLAN WYKŁADU

1. Ogólna charakterystyka *Lalki* jako powieści nowatorskiej pod wieloma względami
2. *Lalka* jako obraz świata II połowy XIX w. i zapis ówczesnej wiedzy medycznej. Zainteresowanie Bolesława Prusa tematyką zdrowia i choroby
3. Nazwy chorób (fizycznych i psychicznych) w *Lalce*
4. Polska terminologia medyczna w II połowie XIX w. – porządkowanie terminów, tworzenie rodzimych odpowiedników nazw łacińskich
5. Migreny panny Izabelli Łęckiej – obraz literacki i stereotypowe wyobrażenia o chorobie
6. Melancholia Stanisława Wokulskiego (scena na dworcu w Skierniewicach i „dusza w letargu”): rozwój wiedzy medycznej i naszej świadomości na temat depresji
7. Na zakończenie lektury dodatkowe, dla zainteresowanych